

Malá šestnáctka 2023 v Brně už byla.

To jenom sděluji těm, kteří to propásli, a připomínám hlavně opozdilcům, kteří, nevím proč, lelkovali a své krátké hrané filmečky do této soutěže neposlali. Ale, nelekejte se, příští Malá šestnáctka bude opět za rok, opět v prostorách Legáta a opět se bude soutěžit a budou rozdávány ceny úspěšným autorům či kolektivům. Tímto oslovuji zvláště ty autory, jejichž filmy vznikly během letošního workshopu, který je nedílnou součástí Malé šestnáctky, a ti tak mohou svá dílka ještě cizelovat a dotahovat ke své maximální spokojenosti.

A když už jsme u toho, jenom musím zopakovat a ozřejmit, že součástí třídenní Malé šestnáctky je nejen workshop, kdy čtyř až vícečlenné skupinky natočí a do definitivní podoby dovedou krátký hraný film, nejen samotná filmová soutěž zaslaných filmů mladých autorů, ale i lektorský úvod s přednáškou z principů filmování a filmové techniky, a také, řekl bych, i jakési "lovení" budoucích filmařů v těch nejmladších vodách a totiž, pravidelné a hojně navštěvované projekce filmů pro malé školáky a dítky věku předškolního. Jejich nadšení, spokojenost a rozzářená očka jsou příslibem, že časem snad některý z nich, jak se říká, "drápkem uvízne".

A jenom k zúplnění musím dodat, a dodávám rád, že lektorské přednášky se ke všeobecné spokojenosti výtečně zhostil Patrik Ulrich. Nejen pro dokonalost přípravy přednášky, ale i pro zářný příklad pro posluchače, protože sám začínal jako filmař amatér a dnes je to vyškolený talentovaný filmař profesionál, navíc obdařen talentem skládat filmovou hudbu!

No ale hupky dupky přejděme k letošním soutěžním filmům, kterých se sešlo na dvacet, a které jsou tradičně rozděleny do tří kategorií v závislosti na věku autorů či filmů s účastí dospělých na natáčení. Než se však pustím do jednotlivých kategorií a potažmo k filmům, které mne oslovily, rád bych poukázal na jistý současný fenomén, který se nebezpečně množí i u školních dětí, pubescentů a adolescentů, a totiž jakési, pro nás dospělé nepochopitelné rozčarování ze života, nedůvěra v jeho smysl, nevíra v sebe sama, zažívaná šikana, hluchota a slepota nejbližších a to vše plodící stresy a strachy vedoucí až k sebepoškozování či sebevraždě.

Což je situace nepotěšitelná až děsivá, potěšitelně však vnímám, že to nenechává klidnými samotné mladé lidi, v tomto případě mladé filmaře, kteří se filmovými prostředky a s nápovědou optimistické vize tento fenomén snaží ventilovat a hledat a snad i nacházet cestu z něj ven.

Kategorie A, autoři do 16 let:

Hned dva filmy v této kategorii, *KOBEREC* Matyáše Kaderky z Braníka a *LIMBUS* Nikity Semenuchy z Kladna tento výše zmíněný fenomén opisují, snaží se nalézt příčiny, jeho genezi a i možný způsob, kterak nad ním zvítězit. Zatímco Matyáš Kaderka k tomu přistupuje lapidárně, přímočaře a s jakousi až humornou nadsázkou, film Nikity Semenuchy, ač mluví o tomtéž, má rozmáchlý, až románový půdorys, kde se mísí několik dějů, jeho vyprávění je pojato širěji, doslovněji a i s použitím mystiky

a vyhroceného dramatu se snaží dobrat téhož, aby hrdina filmu ztratil své běsi, aby mohl najít svůj klid a hlavně našel lidi, o které se může opřít.

JUST MOVE, film mladých autorů z Nejdku (M. Bršťák, M. Voláková), jen dokladuje to, o čem jsem mluvil v úvodu. Tento film totiž vznikl v rámci workshopu na Malé šestnáctce loňského roku 2022, a je zároveň i důkazem, že i v krátkém čase workshopu mohou vzniknout dílka hodná ocenění. A já jen přidávám slova, která jsem o filmu již loni napsal: Film *JUST MOVE*, který vznikl s hereckou výpomocí bratrů Novosádových a herců a supervizorů Ivoška Procházky a Bronislava Kusého, má jednoduchý děj, ale docela bohatě záběrově nabitý, s kvalitním střihem a logickým záběrosledem. Dědeček vyzvedne vnučku ze školky a cestou si odskočí do kavárny pro kávu sebou, zatímco holčička čeká venku. V kavárně objeví kamaráda a než se vypovídají má holčička dlouhou chvíli a odeběhne. Vzpamatovavší se dědeček ji pak před kavárnou nenajde. Má ale kontakt na detektivní skupinu Tančící agenti, kteří holčičku naleznou lehce zraněnou i přizvou zdravotnici - netančící agentku, která ji ošetří a následně informují i dědečka, kterému jistojistě spadl kámen ze srdce.

No a ještě mně, co se této kategorie týče, trochu diskutabilně zůstala v hlavě kolekce filmů, vlastně obrazově zpracovaných anekdot ze ZUŠ Mikulov. Diskutabilně proto, že ve dvou se vyskytuje Hitler, v jednom Lenin, v jiném STB, což jsou pro dospělejší populaci ne snad tabuizovaná témata, ale něco na ten způsob. Ale respektuji to, mladí nemají ty zlé zkušenosti s těmito zločineckými potentáty či spolky, tak proč by ne. Musím pochválit paní učitelku Martinu Chaloupkovou, že se na to s dětmi dala, přestože z filmů cítím, že jsou to hodně začátečnické pokusy, no nicméně kvitují snahu příběh vystavět, rozzáběrovat a dobrat se finále. Ne vše se vydařilo, ne vše bylo pro diváka srozumitelné, ona anekdota má své zákonitosti, které tyto filmečky ne vždy ctily. Třeba *VELKÁ DVOJKA* Heleny Gabriely Nováčkové, kdy se pointu dozvíme až z titulků obsazení. Nebo film *BÁBA DRSŇAČKA* Kristíny Posoldové dost ztrácí na "hereckých" výkonech, u *LENINA SE NEZBAVÍŠ* Prokopa Ferčíka zase od počátku víte, jak to dopadne. Takže být stejně filmařsky kostrbatě a neuměle svým námětem, u mne boduje Lukáš Posolda s filmem *KOMEDIE S HITLEREM* v němž autor domýšlí jaký by byl pro Hitlera účet za plyn v době dnešní energetické krize. Jasně že mi pak došlo, že v případě plynových komor šlo o Cyklon B a ne o plyn jako takový, ale dostalo mě to a nejen já, jsem vybuchl ve smích!

Kategorie B, autoři do 20 let:

V této kategorii také soutěžil film vzniklý na workshopu Malé šestnáctky v roce 2022 a letos se dočkal ocenění v soutěži. Jedná se o filmový klip *ZNOVUZROZENÁ*, který na skladbu Leonarda Cohena Hallelujah natočili studenti SUŠ Liberec (A. Holancová, K. Susa, J. Nová, J. Oplištil, J. Hunterová) s nevtíravou supervizí Josefa Strubla. Je to filmový počín, který svou poetickou citlivostí, měkkými prolínačkami a kulturou obrazu koreluje s atmosférou a pocity, kterou tato skladba evokuje. Děj se rozkrývá postupně, z reálu organicky vyplývají vzpomínky, aby nakonec dospěl ke smutnému konci a jeho příčině - odchodu mužů do války. Mottem filmu tak může být věta:

hrdinná oběť nadšených mužů je vykoupena slzami smutných žen. Čisté, dojemné, pravdivé.

VŠECHNO JINAK je v ruském jazyce natočený film Mariany Holé jako projekt pro gymnázium Botičská, který bez taktního ohledu a s velkým přehledem a satirickým nadhledem nám předkládá vzpomínky na mládí rodičů z pohledu jejich dětí. Nostalgické, kouzelně břitké a zdařile pravdivé a hlavně humorné.

Jaroslava Jefimová opět zabodovala, tentokrát s kousavou satirou *PÍPNĚTE SI!*, která zesměšňuje a bere si na paškál lidskou hloupost, která věří, že není nutné pracovat, protože někde je to určitě zadarmo a stačí přijít a pípnout si. Skvělý filmeček, který neokouznil jenom porotu, ale i diváky v sále, kteří mu přiřkli Cenu diváka.

Docela jsem zpozorněl při úvodních metrech filmu *ŽLUTÁ TAPETA*, který celkem slušně promyslel a natočil Adam Skřivánek z Viničné Šumice. Kvalitní kamera se opírala o přirozeně a věčně zabydlený prostor napovídající, že se jedná o umělecké zázemí, role herců - sochař a galerista - jsou na přátelské a kolegiální bázi, ale s přibývajícím časem se pomalu vtírá otázka, kde jsou ty sochy, které mají být dokončeny na výstavu, kde jsou jejich záhadné divné deformace, ale film na to neodpovídá a ani nezobrazuje, že by někde byly, že by se něco stalo. Možná z tlaku dodělat výstavní kolekci posednou sochaře noční můry, je rozhozený a obviňující a vyčítající, což vede k rozbití vzájemnosti mezi ním a galeristou, kdy padají jejich vztahy a vazby a dochází ke konfrontaci kdo bez koho je nula. Takto jsem si rozšířoval záměr autora, ale způsob filmového vyprávění záměr spíše kazí a vyvolává otázky Proč? A z celého, jistě pracného filmu, zbyde lehká pachuť. Škoda!

Kategorie C, dospělí s dětmi:

NÁJEMNÍK, rozuměj nájemný vrah, je zdařilý film Dominika Švejdy z Pacova, stojící na dobře promyšleném ději, hereckém partu hlavního hrdiny a na střihových vymyšlenostech, která film oživovala. Začínáme kamerovým ping pongem na hlavního hrdinu a pozvolna jsme vtaženi do sdělovaného receptu na neomylného nájemníka v několika zásadách, které se s drobnými gagy zviditelňují. Jenže když se má jít na věc, jak už to tak chodí, něco se zvrtně a i zde se naplní pořekadlo Kdo jinému a tak dál. Ale než k tomu dojde, je na co se dívat. (Klavírní hudební podkres jsem přisoudil skladateli Eriku Satiemu, mám pravdu?)

Velmi příjemný poslech a neméně příjemný pohled přinesl filmový klip *YOU'LL NEVER LEAVE ALIVE* od Sofi Waghorne z Uckfieldu ve východním Sussexu. Krásná píseň, jejímž mottem je, že člověk je s půdou, na které v potu tváře pracuje doživotně svázán a která ho již nikam nepustí. Škoda, že nebyl důsledněji užít klobouk, jako symbol generačního předávání, ale to byla jenom piha na kráse. Ale co jsem velice kvitoval, byly závěrečné titulky. Paráda.

No, a tuto kategorii zakončím filmem *V LIMBU*, Lukáše Roubíčka, který opisuje stejný problém ztráty iluzí a vůli nežít, jako u prvních dvou filmů v kategorii A. Hlavní hrdinkou je dívka propadající se do deziluzí a stresů, z nichž východisko hledá v předávkování prášky s úmyslem, než takto, tak raději nebýt. Upadne do kómatu, v němž vidí sebe samu v jiném světle, chce se ptát, ale nikdo ji neslyší, chce být viděna, ale nikdo ji nevidí, tak násilně procítá s vírou, že toto zrovna nemyslela a shledává, že žít je vlastně krásné, a že i pro ni je určitě nějaké východisko, a že i na ni někde čeká chápavá pomocná ruka.

No a to je o letošním 18. ročníku Malé šestnáctky vše. Vlastně ne. Jak už je asi známo, na brněnské Malé šestnáctce se tradičně uděluje cena Petra Hviždě pro nadějného, mladého a talentovaného filmového tvůrce a letos tuto cenu obdržela JAROSLAVA JEFIMOVÁ. Gratulujeme.

Milan Šebesta